

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Момина крепост АД е търговско дружество, регистрирано в България и със седалище и адрес на управление гр. В. Търново, ул. "Магистрална" 23.

Съдебната регистрация на дружеството е от 30. 08. 1991 г., решение N 3426/ 1991 г. на Великотърновски окръжен съд.

1.1. Собственост и управление

Момина крепост АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

С решение № 20080808154521 от 08.08.2008 г. е вписано в Търговския регистър увеличение на капитала от 282 х. лв. на 1,691 х. лв., чрез издаване на нови 1,409 х. броя безналични поименни акции с право на глас с номинална стойност 1 (един) лев всяка една. Увеличението на капитала е извършено със собствени средства (бонус акции).

Към 31.12.2008 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

	%
Софарма АД	46.98
Хидроизомат АД	19.20
Индустриален холдинг доверие АД	5.07
Други юридически лица	14.74
Физически лица	14.01

Момина крепост АД има едностепенна система на управление със съвет на директорите от трима членове както следва:

д.и.н. Огнян Донев	Председател
Румян Цонев	Член
Минко Минков	Член

Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор Румян Цонев.

За 2008 г. средно-списъчния състав на персонала в дружеството е 211 работници и служители (2007 г.: 233).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- производство и търговия на пластмасови медицински изделия за еднократна употреба;
- производство и търговия на пластмасови изделия за бита и промишлеността.

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2005 – 2008 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2005	2006	2007	2008
БВП в млн. лева	42,797	49,361	56,520	66,728
Реален растеж на БВП	6,2%	6,3%	6,2%	6,0%
Инфлация в края на годината	6,5%	6,5%	12,5%	7,8%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.57415	1.55011	1.41982	1.33682
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.6579	1.48506	1.33122	1.38731
Основен лихвен процент в края на годината	2,05%	2,69%	4,58%	5,77%
Безработица (в края на годината)	10,73%	9,12%	6,91%	6.27%

Източник: БНБ

1.4. Ефектите от финансовата криза 2008 г. и предприетите мерки от дружеството за намаляване на влиянието ѝ

От края на 2008 г. негативно влияние върху икономическата обстановка в страната оказва световната икономическа и финансова криза. Отчитайки развитието на общата икономическа и финансова тенденция в страната ръководството на дружеството е предприело и реализира серия от мерки в посока актуализиране и адаптиране към новите условия на политиката по управление на финансовите рискове, а именно:

- ограничение на инвестициите за разширяване на производствените мощности;
- оптимизиране броя на персонала и повишаване на ефективността на труда;
- текущ контрол и върху разходите;
- търсене на нови възможности за разширяване на продуктовата листа до максимално използване на съществуващите производствени мощности.

Целта на ръководството е да се осигури разумно запазване на обемите на дейността и показателите на дружеството.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1.База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на дружеството е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2008 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО.

Новите и/или ревизирани стандарти и тълкувания са както следва:

- КРМСФО 11 МСФО 2 - Операции с групови и обратно изкупени акции (в сила за годишни периоди от 01.03.2007 г.);
- КРМСФО 12 Договори по концесионни услуги (в сила за годишни периоди от 01.01.2008 г.- все още не е прието от ЕК);
- КРМСФО 14 МСС 19 – Лимит относно актив от дефинирани доходи, минимални изисквания за фондиране и тяхното взаимодействие (в сила за годишни периоди от 01.01.2008 г.);
- МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване” и МСФО 7 „Финансови инструменти: оповестяване” – промени относно правилата за възможностите за прекласификация на определени финансови активи от категорията ”държани за търгуване” при наличие на необичайни обстоятелства (публикувани през м. октомври 2008 г. с ретроспективно действие от 1 юли 2008 г).

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила от 1 януари 2008 г., не са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството, както и промени в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти.

Към датата на издаване за одобряване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила няколко стандарти, променени стандарти и тълкувания, които не са били приети за по-ранно приложение от дружеството. От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на дружеството:

- МСС 1 (променен) Представяне на финансовите отчети (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г.). Ръководството на дружеството е обмислило новите изисквания и промени на МСС 1. То очаква те да доведат до съществена промяна в представянето във

финансовите отчети за 2009 г., особено по отношение на различните компоненти на доходите на дружеството. То е избрало да прилага двата отчета за представяне на съвкупния доход.

- МСФО 8 Оперативни сегменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г.). Този стандарт ще замести МСС14. Стандартът изисква “управленски подход” при определянето на сегментите и представянето на сегментната информация в публичните финансови отчети, аналогично на установената вътрешно-управленска отчетност;

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила към 1 януари 2008 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на дружеството:

- МСС 23 (променен) Разходи по заеми (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г.) Ръководството е обмислило изискванията на променения стандарт и е установило, че те не биха породили преизчисляване през 2009 г. на сравнителните данни за предишните периоди, тъй като дружеството не използва/произвежда в дейността си квалифицирани активи по смисъла на МСС 23;
- МСФО 2 (променен) Плащане на база акции (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г.) – относно условия за придобиване (на права) и отменяния (анулирания). Ръководството е направило проучване и е определило, че тези промени не биха оказали влияние върху счетоводната политика и върху активите, пасивите и резултатите на дружеството доколкото няма практика за подобен тип сделки и операции;
- МСФО 3 (променен) Бизнес комбинации (в сила за годишни периоди от 01.01.2010 г.) – дружеството не е в обхвата му;
- Подобрения в МСФО – подобрения в МСС 1, 8, 10, 16, 19, 20, 23, 27 (с изключение на свързаните с промените в МСФО 3), 28 (с изключение на свързаните с промените в МСФО 3 и съответните промени в МСС 27), 29, 31 (с изключение на свързаните с промените в МСФО 3 и съответните промени в МСС 27), 34, 36, 38, 39, 40 и 41; МСС 7 във връзка с МСС 16; МСФО 7 и МСС 32 във връзка с МСС 28 и 31 (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г.). Ръководството е направило проучване и е определило, че тези промени не биха оказали съществено влияние върху счетоводната политика и върху активите, пасивите и резултатите на дружеството, освен прецизиране на използваната терминология и разширяване на оповестяванията и/или въвеждане на нови такива;
- КРМСФО 13 Програми за лоялност на клиентите (в сила за годишни периоди от 01.07.2008 г.). Ръководството е направило проучване и е определило, че това тълкуване не би оказало влияние върху счетоводната политика и върху активите, пасивите и резултатите на дружеството доколкото няма практика за подобен тип сделки и операции;

- КРМСФО 15 Споразумение за изграждане на недвижими имоти (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г.- все още не е прието от ЕК). Ръководството е определило, че това тълкуване не би оказало влияние върху счетоводната политика и върху активите, пасивите и резултатите на дружеството, доколкото дейността му не включва такъв тип сделки и операции;
- КРМСФО 16 Хеджиране на нетната инвестиция в чуждестранна дейност (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г.- все още не е прието от ЕК). Ръководството е определило, че това тълкуване не би оказало влияние върху счетоводната политика и върху активите, пасивите и резултатите на дружеството, доколкото дейността му не включва такъв тип инвестиции и сделки;
- КРМСФО 17 Разпределяне на непарични активи към собствениците (в сила за годишни периоди от 01.01.2010 г.- все още не е прието от ЕК). Ръководството е направило проучване и е определило, че това тълкуване не би оказало съществено влияние върху счетоводната политика на дружеството, доколкото то няма установена такава практика;
- КРМСФО 18 Трансфер на активи от клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г.- все още не е прието от ЕК). Ръководството е направило и определило, че това нова тълкуване не би оказало влияние върху счетоводната политика на дружеството, доколкото неговата дейност не е в този стопански сектор, нито включва подобни сделки и операции.

Финансовите отчети са изготвени на база историческата цена (преоценена стойност за имотите), с изключение на инвестиционните имоти, които са оценени по справедлива стойност.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в отчета и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност на, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение № 2.23.

2.2. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

С цел прилагане на политиката на групата Софарма е променен формата на представяне на отчета за доходите: до 31.12.2007 г. - представяне на показателите по функционално предназначение на разходите, от 1.01.2008 г. – по видове разходи.

2.3. Промяна в счетоводната политика и преизчисление на начални салда

От 01.01.2008 година е променена счетоводната политика на дружеството относно последващата оценка на имоти, за собствено ползване и инвестиционни имоти. Промяната е извършена с цел постигане на съответствие със счетоводната политика на групата Софарма. До датата на промяната прилаганият от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – Имоти, машини и оборудване – цена на придобиване (себестойност), намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка за сградите, а за инвестиционните имоти - историческа цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка за сградите.

Съгласно пар.17 от МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки промяната в счетоводната политика на имотите, машините и оборудването е третирана като преоценка съгласно МСС 16 Имоти, машини и съоръжения и сравнителните данни за предходни периоди не са преизчислени.

В резултат на промяната в счетоводната политика е направено ретроспективно преизчисление на показателя за инвестиционни имоти и съответно в неразпределената печалба.

Ръководството на дружеството е приело решение за преизчисление на началните салда в годишния финансов отчет за 2008 г., наложено основно от необходимостта за корекции на подхода за преминаване за първи път към Международните стандарти за финансови отчети.

Ефектите от промяната на счетоводната политика и направените преизчисления са представени в Приложение 3.

2.4. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционална и отчетна валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. От 1.07.1997 г. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1 : DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз - с еврото в съотношение BGN 1.95583 : EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в баланса, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за доходите в момента на възникването им, като се третираат като “други приходи/(загуби) от дейността” и се представят нетно.

2.5. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на продукция, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминават у купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на баланса, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и рабати.

Нетните разликите от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за доходите, когато възникнат, като се представят нетно към “други приходи/(загуби) от дейността”.

Нетните разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за доходите, когато възникнат, като се представят нетно към “други приходи/(загуби) от дейността”.

Приходите от оценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за доходите на ред “други приходи/(загуби) от дейността”. В същата статия от отчета се отчитат и реализираните приходи от предоставени инвестиционни имоти на оперативен лизинг.

При продажби на изплащане, приходът се признава на датата на продажбата без инкорпорираните лихви.

Финансовите приходи се представят отделно на лицевата страна на отчета за доходите и се състоят основно от приходи от лихви по предоставени заеми, нетна печалба от курсови разлики от преоценка на заеми в чуждестранна валута.

2.6. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се представят отделно в отчета за доходите и се състоят от: разходи за лихви по получени заеми, банкови такси по заеми и гаранции, лихви по финансов лизинг, нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута.

2.7. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени по:

- преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка за земи и сгради;
- по себестойност намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка за останлите дълготрайни материални активи.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от дружеството кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите е модела на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка, а за машините и оборудването – модела на себестойността – себестойност, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка.

Преоценка на имотите е прието да се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 5 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката може да се извършва по-често.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

- сгради – 30-80 г.
- машини, съоръжения и оборудване – 2-25 г.
- транспортни средства – 4-17 г.
- стопански инвентар – 7-11 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните активи се прегледат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са

налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за доходите, освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката се третира като намаление на този резерв, освен ако тя не надхвърля неговия размер, и надвишението се включва като разход в отчета за доходите.

Печалби и загуби от продажба

Материалните дълготрайни активи се отписват от баланса когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други приходи/(загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за доходите.

2.8. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 3 - 7 години.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за доходите.

Нематериалните активи се отписват от баланса когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други приходи/(загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за доходите.

2.9. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от дружеството за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност. Те са представени в баланса по тяхната справедлива стойност. Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в отчета за доходите към статия “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” за периода, през който са възникнали. Реализираните приходи от инвестиционни имоти се представят в същата статия от отчета.

Инвестиционните имоти се отписват от баланса когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността” в отчета за доходите.

Трансфери от и към групата “инвестиционните имоти” се прави когато има промяна в употребата на даден имот. В случай на прехвърляне от инвестиционни имоти към имоти за използване в собствената дейност активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от имоти за използване в собствената дейност има прехвърляне към инвестиционни имоти, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се третира и представя като преоценъчен резерв към собствения капитал.

2.10. Инвестиции на разположение и за продажба

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е платено, включително разходите по придобиване, включени в инвестицията (Приложение 2.23).

Последващо оценяване

Притежаваните от дружеството инвестиции, са акции в дружества (малцинствено участие) са оценени и представени по себестойност, тъй като не се търгуват на активен пазар и за тях няма котировки на пазарни цени, а предположенията за прилагането на алтернативни оценъчни методи са свързани с високи несигурности, за да се достигне до достатъчно надеждно определяне на справедливата им стойност (Приложение 2.23).

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на баланса и при установяване на условия за перманентна обезценка, същата се отразява в отчета за доходите.

При установяване на условия за обезценка, същата се определя като разлика между балансовата стойност и възстановимата стойност на инвестицията и се отразява в отчета за доходите.

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

Всички покупки и продажби на инвестиции на разположение и за продажба се признават на датата на търгуване на сделката, т.е. датата, на която дружеството се ангажира да закупи или продаде актива.

2.11. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: цена на придобиване (себестойност) и нетната им реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини и материали в готов вид – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид;
- готова продукция и незавършено производство – преките разходи на материали и труд и приспадащата се част от производствените непреки разходи при нормално натоварен капацитет на производствените мощности, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Включването на постоянните общопроизводствени разходи в себестойността на произвежданата продукция и полуфабрикати се извършва на базата на нормален капацитет.

Избраната от дружеството база за разпределението им по продукти е плановата себестойност на произведената продукция.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.12. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при

които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (Приложение 2.23).

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят. Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “обезценка на активи” на лицевата страна на отчета за доходите.

2.13. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности, разплащателните сметки и краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е до 3 месеца (Приложение 20).

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с кредити, обслужващи текущата дейност, се включват в оперативна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).

2.14. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (Приложение 2.23).

2.15. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси са представени по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, са последващо оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за доходите като финансови приходи или разходи през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен ако и за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от датата на баланса (Приложение 2.20).

2.16. Лизинг

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към дружеството съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в счетоводния баланс на лизингополучателя като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако е по-ниска - по сегашната стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета за доходите като финансови разходи (лихва) на база ефективен лихвен процент.

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

Лизингодател

Финансовият лизинг, при който се трансферира извън дружеството съществената част от всички рискове и стопански изгоди, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се изписва от състава на стоките на лизингодателя и се представя в баланса като вземане със стойност, равна на нетната инвестиция от лизинга. Нетната инвестиция в лизинговия договор представлява разликата между сбора от минималните лизингови плащания по договора за финансов лизинг и негарантираната остатъчна стойност, начислена за лизингодателя, и

незаработения финансов доход. Разликата между балансовата стойност на отдадения под финансов лизинг актив и незабавната (справедливата му продажна) стойност се признава в отчета за доходите в началото на лизинговия договор (при предаването на актива) като доход от продажба.

Признаването на заработения финансов приход като текущ лихвен приход се основава на прилагането на метода на ефективната лихва.

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в баланса на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за доходи на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.17. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Съгласно българското законодателство дружеството е задължено да плаща вноски във фондовете за социално и здравно осигуряване. Размерът на вноските се определя от Кодекса за социалното осигуряване и Закона за здравното осигуряване – въз основа на доходите за периода. Трудовите отношения с работниците и служителите дружеството, в качеството на работодател, се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване, фонд “Общо

заболяване и майчинство”, фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест”, фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите” и здравно осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което се променя ежегодно и е определено в Кодекса за социално осигуряване. Общият размер на вноската за: фонд “Пенсии”; допълнително задължително пенсионно осигуряване; фонд “Общо заболяване и майчинство”; фонд “Безработица” и здравното осигуряване за 2007-2008 г. е както следва:

- за периода 01.01.2007 г. – 30.09.2007 г.
 - за работещите при условията на трета категория труд 35.5% (разпределено в съотношение работодател/осигурено лице 65:35).
- за периода 01.10.2007 г. – 31.12.2007 г.
 - за работещите при условията на трета категория труд 32.5% (разпределено в съотношение работодател/осигурено лице 65:35).
- за периода 01.01.2008 г. – 31.12.2008 г.
 - за работещите при условията на трета категория труд 32.5% (разпределено в съотношение работодател/осигурено лице 60:40).

В допълнение, изцяло за своя сметка работодателят прави осигурителна вноска за фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите” в размер на 0.5%, както и осигурителна вноска за фонд “Трудова злополука и професионална болест”, която е диференцирана за различните предприятия от 0.4% до 1.1% в зависимост от икономическата дейност на предприятието (съгласно Приложение 2 на ЗБДОО за 2007 г.), за дружеството е 0.9%.

Осигурителните и пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство и са планове с дефинирани вноски. При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фондове “Пенсии”, фонд “Общо заболяване и майчинство”, фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест”, фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите”, както и за допълнително задължително пенсионно осигуряване (универсални и професионални пенсионни фондове) - на база фиксираните по закон проценти (посочени по-горе) и няма друго допълнително правно или конструктивно задължение за доплащане във фондовете в бъдеще. Аналогично са задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който

персоналът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за доходите в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от дружеството вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Съгласно Кодекса на труда работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в баланса, коригирана с размера на непризнатите актюерски печалби и загуби, а респ. изменението в стойността им, вкл. признатите актюерски печалби и загуби - в отчета за доходите.

Разходите за минал стаж се признават веднага в отчета за доходите.

Към датата на всеки годишен финансов отчет, дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации, деноминирани в български лева.

Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита. Тези, които надвишават коридора от 10% спрямо сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи в края на годината се признават незабавно в отчета за доходите за периода, в който възникват.

Измененията в размера на задълженията на дружеството към персонала за обезщетения при пенсиониране, вкл. и лихвата от разгръщането на сегашната стойност и признатите актюерски печалби или загуби към разходи за персонала в отчета за доходите.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор, преди пенсиониране, обезщетения за:

- неспазено предизвестие - брутно трудово възнаграждение за един месец;
- поради закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване на обема на работа и спиране на работа за повече от 15 дни и др. – брутно трудово възнаграждение за един месец;
- при прекратяване на трудовия договор поради болест – обезщетение в размер на 2 брутни месечни работни заплати;
- за неизползван платен годишен отпуск - за съответните години за времето, което се признава за трудов стаж.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в баланса по тяхната сегашна стойност.

2.18. Акционерен капитал и резерви

Дружеството е акционерно и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв **“фонд Резервен”**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Премийният резерв е формиран от разликата между номиналната и емисионната цена на акция при увеличение на акционерния капитал.

Преоценъчният резерв – имоти, машини и оборудване е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката – 1.01.2008 година.

Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв. Преоценъчният резерв се прехвърля към натрупани печалби, когато активите се отписват от баланса или са напълно амортизирани.

2.19. Финансови инструменти

2.19.1. Финансови активи

Дружеството класифицира своите финансови активи в следните категории: “заеми (кредити) и вземания” и “активи на разположение и за продажба”. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в баланса.

Обичайно дружеството признава в баланса си финансовите активи на “датата на търгуване” - датата, на която то е поело ангажимент да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията.

Финансовите активи се отписват от баланса на дружеството, когато правата за получаване на парични средства от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществената част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в баланса си, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в баланса по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи.

Тази група финансови активи включва: търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, парични средства и парични еквиваленти от баланса (Приложения № 2.12 и 2.13). Лихвеният доход по “кредитите и вземанията” се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 3 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за доходите, към „финансови (разходи)/приходи, нетно”.

На датата на всеки баланс дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията (Приложение № 2.23).

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение и за продажба са недеривативни активи, които са придобити с такава цел или не са класифицирани в друга група. Обичайно те представляват акции или дялове в други дружества, придобити с инвестиционна цел и се включват към нетекущите активи, освен ако намерението на дружеството е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач (Приложение № 2.10).

Финансовите активи на разположение и за продажба се оценяват по цена на придобиване - за дружества от затворен тип, за които е трудно да се намерят данни за аналогови пазарни сделки или поради обстоятелството, че бъдещото функциониране на тези дружества е свързано с определени несигурности, за да може да се направят достатъчно разумни и обосновани дългосрочни предположения за изчисляването на справедливата стойност на техните акции чрез други алтернативни оценъчни методи.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на баланса дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, че за отделен финансов актив или група активи има обезценка. Те се обезценяват, ако балансовата стойност е по-висока от очакваната им възстановима сума. Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между цената на придобиване, намалена с плащанията и възстановимата им сума, която се приема за равна на сегашната стойност на очакваните прогнозируеми бъдещи парични потоци, дисконтирани по текущ пазарен лихвен процент или чрез нормата на доходност за сходни финансови активи.

2.19.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Дружеството класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми (кредити), задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в баланса по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (Приложение №2.14 и №2.15).

2.20. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2008 г. е 10 % (2007 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия пасивен метод за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени директно в собствения капитал или друга балансова позиция, също се отчитат директно към съответния капиталов компонент или балансовата позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

Към 31.12.2008 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка 10 % (31.12.2007 г.: 10%).

2.21. Доходи на акция

Основните доходи на акция се изчисляват като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, допълнителна емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

2.22. Сегментно отчитане

Отчетен сегмент представлява отграничим компонент на дружеството, който отразява произвеждането на определен продукт/стока или услуга (бизнес сегмент) или произвеждането на определен продукт/стока или услуга в/за на дадена икономическа област (географски сегмент), и който е носител на рискове и ползи, различни от тези на другите сегменти. Първичният критерий и формат за сегментно отчитане на дружеството е базиран на бизнес сегментите, които са определени на основата на управленската и вътрешно-отчетната му структура.

Сегментните активи, пасиви и резултати включват тези, които са и могат да бъдат директно относими към съответния сегмент, както и такива, които могат да бъдат разпределени на разумна база. Капиталовите разходи (инвестиции) по бизнес сегменти са отграничени разходи, извършени през периода за придобиване или изграждане на секторни активи, които се очаква да бъдат използвани/държани през повече от един период.

Бизнес сегменти

Бизнес сегментите, по които дружество наблюдава, измерва и контролира рисковете и възвръщаемостта за предприятието са обособени според основните видове самостоятелни производства: производство на медицински и производство на блясови изделия.

Географски сегменти

Географските сегменти са обособени, съобразно местоположението на основните пазари и клиенти на дружеството. Те включват България, Русия и други страни.

Дружеството оповестява допълнителна информация за всеки географски сегмент, чийто приходи от продажби, обща балансова стойност на активите и общите разходи през периода,

понесени за придобиване на активи са 10 % или повече от съответните общи стойностни показатели.

2.23. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор (Приложение № 23).

Преоценка на имоти

Преоценка до справедлива стойност на имотите е била определена за първи път към 01.01.2008 г. при промяна на счетоводната политика на дружеството. При тази преоценка са приложени следните подходи и оценъчни методи за измерване на справедливата стойност на отделните видове имоти:

- „Пазарен подход” чрез „Метод на пазарните аналози” - за земята, сградите и неспециализираното оборудване, за които има реален пазар, пазарни аналози и база за сравнимост, се приема пазарната им стойност по сравнителен метод;
- „Подход базиран на разходите (активите)” чрез „Метод на амортизирана възстановителна стойност” - за специализираните производствени сгради, за които липсва реален пазар, за справедлива стойност се приема тяхната амортизирана възстановителна стойност с хипотеза за използването им в технологично - обвързан процес (подход на база разходи/активи – метод на амортизирана възстановителна стойност).

Основните източници за информация, използвани при изчисленията и преценките във връзка с определянето на справедливите стойности са: вътрешни данни и становища на ръководството на дружеството относно експлоатационно състояние на активите, степен на използваемост на капацитета, извършени капитални ремонти, перспективи за използване на активите, публична информация за финансовото, техническото и оперативното състояние на дружеството през последните пет години, публикувани цени за реализирани сделки на пазарите за недвижими имоти, данни за реализирани или оферирани сделки по покупко - продажба на аналогични активи (Приложение №13).

Към 31.12.2008 г. ръководството на дружеството е направило анализ на ценовите промени за ключовите му активи и е преценило, че не е налице основание за извършване на нова преоценка на активите преди изтичане на приетия обичаен период (Приложение №2.7).

Обезценка на вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки отчет, на индивидуална база. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране, подлежат на анализ за определяне на частта от тях, която е реално събираема, а останалата част до номинала на съответното вземане се признава в отчета за доходите като загуба от обезценка (Приложение 10).

След 180 дни закъснение се счита, че може да има индикатори за обезценка. При преценката на събираемостта на вземанията ръководството прави анализ на цялата експозиция от всеки контрагент с оглед установяване на реалната възможност за събирането им, а не само на ниво просрочени индивидуални вземания от контрагента. При установяване на висока несигурност относно събираемостта на дадено вземане (група вземания) се прави преценка каква част от него(тях) е обезпечена (залог, ипотека, поръчителства) и по този начин е гарантирана събираемостта им (чрез бъдещо възможно реализиране на обезпечението или плащане от поръчител). Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват на 100 % (Приложение 23).

3. ЕФЕКТИ ОТ ПРОМЯНА В СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА И ПРЕИЗЧИСЛЕНИЯ

Съгласно пар.17 от МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки промяната в счетоводната политика на имотите е третирана като преоценка съгласно МСС 16 Имоти, машини и съоръжения и сравнителните данни за предходни периоди не са преизчислени. Ефектът от промяната към 1.01.2008 г. е увеличение на показателя за имоти, машини и съоръжения с 1,929 х.лв. и формиране на преоценен резерв в размер на същата сума. Начислен е и отсрочен данъчен пасив в размер на 193 х.лв.

В резултат на промяната в счетоводната политика е направено ретроспективно преизчисление на показателя за инвестиционни имоти. Ефектът от промяната, както и направените преизчисления и корекции за предходни периоди е представен в таблицата по-долу.

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2008 г.

Равнение на собствения капитал към 31 декември 2006 г. (най-ранния период на представяне в този отчет).

	бележка	Корекции			31.12.2006 BGN'000
		Ефекти от промяна на счетоводната политика	31.12.2006 BGN'000	31.12.2006 BGN'000	
АКТИВ		оригинално отчетено			коригирано
Имоти, машини и оборудване и нематериални активи	1	2,270	910	-	3,180
Инвестиционни имоти	2	247	(207)	529	569
Инвестиции на разположение и за продажба		15	-	-	15
Материални запаси		1,080	-	-	1,080
Търговски и други вземания	3	458	(82)	-	376
Парични средства и парични еквиваленти		124	-	-	124
ОБЩО АКТИВИ		4,194	621	529	5,344
ПАСИВИ					
Пасиви по отсрочени данъци	4	43	41	53	137
Дългосрочни банкови заеми		395	-	-	395
Задължения към персонала при пенсиониране	5	-	103	-	103
Търговски задължения		639	-	-	639
Краткосрочни заеми		127	-	-	127
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми		374	-	-	374
Задължения към персонала и за социално осигуряване		172	-	-	172
Други текущи задължения		116	-	-	116
ОБЩО ПАСИВИ		1,866	144	53	2,063
СОБСТВЕН КАПИТАЛ					
Основен акционерен капитал		282	-	-	282
Резерви		1,571	-	-	1,571
Неразпределена печалба	6	475	477	476	1,428
		2,328	477	476	3,281

Бележки към равнението на собствения капитал към 31 декември 2006 г.

0. Имоти, машини и оборудване:

	BGN'000
Трансфер на имоти, представяни като инвестиционни	207
Отписване на капитализирани разходи по прекратени обекти	(194)
Корекция до справедлива (намерена) стойност при преминаване по МСФО и корекция на амортизации на ДМА	897
	<u>910</u>

1. Инвестиционни имоти

	BGN'000
Трансфер на инвестиционни имоти в имоти, машини и съоръжения	(207)
Преизчисление до справедлива стойност от промяна на счетоводната политика	529
	<u>322</u>

1. Обезценка на несъбираеми вземания.

1. Начисляване на пасиви по отсрочени данъци за направените преизчисления.

1. Начисляване на задължения за дългосрочни доходи на персонала.

5. Ефектите върху неразпределената печалба са както следва:

	BGN'000
<i>Преизчисления и корекции</i>	
Корекция до справедлива (намерена) стойност на ДМА при преминаване по МСФО	897
Начисляване на задължения за дългосрочни доходи на персонала	(103)
Отписване на капитализирани разходи по прекратени обекти	(194)
Обезценка на несъбираеми вземания	(82)
Начисляване на отсрочен данък	(41)
	<u>477</u>

Ефекти от промяна на счетоводната политика

Преизчисление до справедлива стойност на инвестиционни имоти от промяна на политика	529
Ефект от отсрочени данъци от промяна на политика	(53)
	<u>476</u>
	<u><u>953</u></u>

Равнение на отчета за доходите за 2007 г.

	2007	Корекции	Ефекти от промяна на счетоводната политика	2007
бележка	BGN'000			BGN'000
	оригинално отчетено			коригирано
Приходи	6,551	95		6,646
Други приходи/(загуби) от дейността	255	14		269
Изменение на наличностите от продукция и незавършено производство	490			490
Разходи за материали	(4,556)			(4,556)
Разходи за външни услуги	(499)			(499)
Разходи за персонала	1 (1,554)	(11)		(1,565)
Разходи за амортизация	(305)	(33)		(338)
Други разходи за дейността	2 (83)	(3)		(86)
Печалба от оперативна дейност	<u>299</u>	<u>62</u>		<u>361</u>
Финансови приходи/(разходи), нетно	(90)			(90)
Печалба преди данъци върху печалбата	<u>209</u>	<u>62</u>		<u>271</u>
Разход за данъци върху печалбата	(29)	1		(28)
Нетна печалба за годината	<u><u>180</u></u>	<u><u>63</u></u>		<u><u>243</u></u>

Бележки към равнението на отчета за доходите за 2007 г.

1. Начисляване на бонуси по приключена в 2007 г. сделка.
2. Начисляване на разходи за дългосрочни задължения към персонала.

3. Начисляване на разходи за амортизация в връзка с преизчисления на имоти, машини и съоръжения.
0. Обезценка на вземания
0. Приходи от оценка на инвестиционни имоти по справедлива стойност.
0. Корекция на разходи за отсрочен данък.

4. СЕГМЕНТНО ОТЧИТАНЕ

Дружеството отчита дейността си по следните бизнес сегменти:

Производство на медицински изделия

Основните продуктови групи, които включва този сегмент са спринцовки, системи сонди, катетри и игли .

Производство на бласови изделия

Основните продуктови групи на този сегмент са бидони, туби и др.

Приходите, разходите и печалбата по бизнес сегменти включват:

	<i>Медицински изделия</i>		<i>Бласови изделия</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2008</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2007</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Приход на сегмента	4,246	5,416	1,764	1,230	6,010	6,646
Себестойност на сегмента	(3,743)	(4,357)	(1,208)	(679)	(4,951)	(5,036)
Резултат на сегмента	503	1,059	556	551	1,059	1,610
Неразпределени оперативни приходи от дейността					303	269
Неразпределени оперативни разходи от дейността					(1,197)	(1,517)
Печалба от оперативната дейност						
Финансови приходи/(разходи), нетно					(60)	(90)
Печалба преди данъци върху печалбата						
Разход за данъци върху печалбата					(11)	(29)
Нетна печалба за годината					<u>94</u>	<u>243</u>

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2008 г.

Активите и пасивите по бизнес сегменти са както следва:

	<i>Медицински изделия</i>		<i>Бласови изделия</i>		<i>Общо</i>	
	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Материални запаси	956	1,020	257	148	1,213	1,167
Вземания от свързани предприятия	14	105	-	-	14	105
Търговски вземания	468	387	76	45	544	432
Активи на сегмента	1,438	1,515	333	193	1,771	1,707
Неразпределени активи					5,277	3,686
Общо активи					7,048	5,390
Задължения към персонала	69	70	5	6	73	73
Пасиви на сегмента	69	70	5	6	73	73
Неразпределени пасиви					6,874	5,314
Общо пасиви					7,048	5,390

Основните географски сегменти, определени според местонахождението на клиентите са както следва:

	<i>Приходи от продажби по географски пазари</i>	
	<i>2008</i>	<i>2007</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
България	4,458	4,284
Украйна	60	609
Албания	267	358
Сърбия	160	125
Русия	89	498
Други страни	976	772
Общо	6,010	6,646

Балансовата стойност на активите, както и придобитите имоти, машини, съоръжения и оборудване и нематериални активи са концентрирани изключително на територията на България, поради което дружеството не оповестява допълнителна информация по географски сегменти за тях.

5. ПРИХОДИ

	2008	2007
	BGN '000	BGN '000
Вътрешен пазар	4,458	4,284
Износ	1,552	2,362
Общо	6,010	6,646

<i>Продажби по продукти – вътрешен пазар</i>	2008	2007
	BGN '000	BGN '000
Бласови изделия	1,762	1,230
Спринцовки с и без игла	1,186	1,556
Системи, сонди, катетри	641	699
Игли	354	439
Хирургически облекла	345	304
Уринаторни торби	62	42
Други изделия	12	14
Общо	4,458	4,284

<i>Продажби по продукти - износ</i>	2008	2007
	BGN '000	BGN '000
Спринцовки с и без игли	1,533	2,321
Игли	14	30
Хирургически облекла	3	3
Бласови изделия	2	-
Системи, сонди, катетри	-	8
Общо	1,552	2,362

6. ДРУГИ ДОХОДИ/(ЗАГУБИ) ОТ ДЕЙНОСТТА

	2008	2007
	BGN '000	BGN '000
Приходи от продажба на материали	26	30
Отчетна стойност на продадени материали	<u>(23)</u>	<u>(32)</u>
Печалба/загуба от продажба на материали	<u>3</u>	<u>(2)</u>
Приходи от продажба на стоки	<u>5</u>	<u>9</u>
Отчетна стойност на продадени стоки	<u>(4)</u>	<u>(3)</u>
Печалба от продажба на стоки	<u>1</u>	<u>6</u>
Печалба (загуба) от курсови разлики	(8)	(9)
Приходи от предоставяне на услуги	197	214
Приходи от промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	80	14
Приходи от финансиране	-	24
Други приходи	<u>30</u>	<u>22</u>
Общо	<u>303</u>	<u>269</u>

Приходите от услуги включват:

	2008	2007
	BGN '000	BGN '000
Предоставени права за продажба	100	107
Наеми	38	22
Транспорт услуги	46	56
Енергийна ефективност	-	20
Други	<u>13</u>	<u>9</u>
	<u>197</u>	<u>214</u>

7. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	<i>2008</i> <i>BGN '000</i>	<i>2007</i> <i>BGN '000</i>
Основни материали	3,186	3,888
Електроенергия	414	361
Горива и смазочни материали	156	132
Резервни части и технически материали	63	71
Спомагателни материали	30	40
Други	55	64
	<u>3,904</u>	<u>4,556</u>

Разходите за основни материали включват:

	<i>2008</i> <i>BGN '000</i>	<i>2007</i> <i>BGN '000</i>
Полипропилен, полиетилен, полистирол, полиамид	1,702	1,680
Игли	366	741
Фолио	219	269
Детайли и комп.за системи, сонди, катетри, клампи	166	201
Прегранулирани материали	136	210
Опаковъчни материали	130	150
Хартии	128	143
Нетъкан текстил	121	200
Други	218	294
	<u>3,186</u>	<u>3,888</u>

8. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	<i>2008</i> <i>BGN '000</i>	<i>2007</i> <i>BGN '000</i>
Текущи възнаграждения	1,081	1,181
Вноски по социалното осигуряване	253	297
Начислени суми за неползвани отпуски	65	58
Начислени суми за обезщетения при пенсиониране	40	20
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	12	9
Общо	<u>1,451</u>	<u>1,565</u>

Начислените суми за обезщетения при пенсиониране включват:

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Разход за лихви за периода	8	6
Разход за текущ стаж	13	13
Актуерна загуба, призната през периода	23	-
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	44	19

9. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2008	2007
	BGN '000	BGN '000
Местни данъци и такси	55	19
Транспорт	30	94
Такси за услуги	44	88
Съобщения и комуникации	25	26
Поддръжка на сгради и оборудване	19	22
Абонаментно поддържане	19	18
Застраховки	16	31
Граждански договори	15	12
Консултантски и одит услуги	9	15
Реклама	5	7
Ремонт на автомобили	5	4
Медицинско обслужване	4	2
Куриерски услуги	3	4
Комисионни за продажби	-	127
Други	33	30
Общо	282	499

10. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	<i>2008</i> <i>BGN '000</i>	<i>2007</i> <i>BGN '000</i>
Отписани вземания	40	17
Командировки	12	14
Обезценка на активи	10	12
Представителни разходи	7	8
Социални разходи	6	8
Брак на материали и готова продукция	6	4
Алтернативни данъци	5	4
Изложби и панаири	4	4
Други	6	15
Общо	<u><u>96</u></u>	<u><u>86</u></u>

11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ

	<i>2008</i> <i>BGN'000</i>	<i>2007</i> <i>BGN'000</i>
Разходи за лихви по заеми	59	87
Лихви по лизинг	1	3
	<u><u>60</u></u>	<u><u>90</u></u>

12. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

Отчет за доходите	<i>2008</i>	<i>2007</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Данъчна печалба за годината	-	-
Текущ разход за данъци върху печалбата за годината - 10% (2007 г. :10 %)	-	-
<i>Отсрочени данъци върху печалбата от:</i>		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	<u>11</u>	<u>28</u>
Общо разход за данъци от печалбата, отчетен в отчета за доходите	<u>11</u>	<u>28</u>
	<i>2008</i>	<i>2007</i>
Равнение на данъчния разход на данъци върху печалбата определен спрямо счетоводния резултат	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Счетоводна печалба за годината</i>	<i>105</i>	<i>271</i>
Данъци върху печалбата – 10% (2007 г.: 10%)	<u>10</u>	<u>27</u>
<i>От непризнати суми по данъчни декларации свързани с:</i>		
увеличения – 8 х.лв. (2007 г.: 8 х.лв.)	<u>1</u>	<u>1</u>
Общо разход за данъци върху печалбата, отчетен в отчета за доходите	<u>11</u>	<u>28</u>
	<i>2008</i>	<i>2007</i>
Отчет за промените в собствения капитал	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Отсрочени данъци върху печалбата</i>		
Свързани с увеличения на преоценъчния резерв	<u>192</u>	<u>-</u>
Общо изменения на отсрочени данъци, отчетени директно в собствения капитал	<u>192</u>	<u>-</u>

13. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земни и сгради BGN '000	Машины и съоръжения BGN '000	Транспортни средства BGN '000	Стопански инвентар BGN '000	Разходи за придобиване BGN '000	Общо BGN '000
Отчетна стойност						
<i>оригинално отчетена</i>						
към 1 януари 2007	820	2,855	307	67	194	4,243
<i>корекции</i>						
Рекласификация от инвестиционни имоти	307	-	-	-	-	307
Ефекти от оценка до справедлива стойност при преминаване по МСФО	425	214	25	7	-	671
Отписване на капитализирани разходи	-	-	-	-	(194)	(194)
1 януари 2007 коригирана	1,552	3,069	332	74	-	5,027
Придобити	-	58	-	1	25	84
31 декември 2007	1,552	3,127	332	75	25	5,111
Постъпили	-	34	23	1	-	58
Излезли	-	-	-	-	(2)	(2)
Преоценка	1,925	4	-	-	-	1,929
31 декември 2008	3,477	3,165	355	76	23	7,096
Натрупана амортизация						
<i>оригинално отчетена</i>						
1 януари 2007	195	1,540	206	37	-	1,978
<i>корекции</i>						
Ефекти от оценка до справедлива стойност при преминаване по МСФО	(178)	(52)	-	4	-	(226)
Трансфер на натрупана амортизация на инвестиционни имоти	100	-	-	-	-	100
1 януари 2007 коригирана	117	1,488	206	41	-	1,852
Начислена амортизация за годината	30	259	42	7	-	338
31 декември 2007	147	1,747	248	48	-	2,190
Начислена амортизация за годината	51	298	35	6	-	390
31 декември 2008	198	2,045	283	54	-	2,580
Балансова стойност 31 декември 2007	1,405	1,380	84	27	25	2,921
Балансова стойност 31 декември 2008	3,279	1,120	72	22	23	4,516

Към 31.12.2008 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват: земи на стойност 1,217 х.лв. (31.12.2007 г.: 113 х.лв.) и сгради с балансова стойност 2,061 х.лв. (31.12.2007 г.: 1,292 х.лв.).

Към 31.12.2008 г. има учредени тежести (залог и ипотека) върху всички дълготрайни материални активи на дружеството във връзка с получен заем.

14. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

Инвестиционните имоти на дружеството са земи.

Салдо на 1 януари 2007 оригинално отчетено	40
Корекции	
Оценка до справедлива стойност	529
Салдо на 1 януари 2007 коригирано	569
Оценка до справедлива стойност	14
Салдо на 31 декември 2007	583
Оценка до справедлива стойност към 31 декември, отчетена в отчета за доходи	80
Салдо на 31 декември 2008	663

15. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА

Инвестициите на разположение и за продажба на стойност 15 х.лв. (31.12.2007 г.: 15 х.лв.) представляват акции в размер на 0.5 % от капитала на ОЗОФ "Доверие" АД.

16. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Материали	616	416
Готова продукция	471	659
Незавършено производство и полуфабрикати	160	135
Стоки	1	4
	<u>1,248</u>	<u>1,214</u>

Материалите по видове са както следва:

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Основни материали	581	370
Резервни части	17	21
Спомагателни материали	5	6
Други	13	19
	<u>616</u>	<u>416</u>

Основните материали по видове са както следва:

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Игли	244	130
Полипропилен, полиетилен и полиамид	192	149
Детайли за системи, катетри, сонди, клампи, спекулуми	38	22
Нетъкан текстил	34	20
Други	73	49
Общо	<u>581</u>	<u>370</u>

Наличната *продукция* към 31 декември включва:

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Спринцовки	201	335
Системи, сонди, катетри	129	173
Бласови изделия	94	64
Игли	22	53
Хирургически облекла	20	22
Други	5	12
	471	659

Незавършеното производство към 31 декември включва:

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Спринцовки	113	92
Системи, сонди, катетри	23	17
Бласови изделия	16	13
Хирургически облекла	5	7
Полуфабрикати	1	4
Други	2	2
Общо	160	135

Към 31.12.2008 г. върху всички налични материални запаси на дружеството има учредени залози като обезпечение по получен банков заем.

17. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Вземанията от свързани предприятия в размер на 14 х.лв. (31.12.2007 г. 105 х.лв.) са от Софарма Трейдинг АД. Те са в левове и текущи и са свързани с продажба на продукция.

18. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Вземания от клиенти	554	512
Обезценка на несъбираеми вземания	<u>(10)</u>	<u>(9)</u>
	544	503
Предоставени аванси	<u>5</u>	<u>5</u>
Общо	<u>549</u>	<u>508</u>

Вземанията от клиенти са безлихвени и от тях - 268 х.лв. са левови (31.12.2007 г.: 259 х.лв.) в щатски долари – 26 х. лв. (31.12.2007 г. 66 х.лв.) и в евро - 250 х.лв. (31.12.2007 г.: 178 х.лв.).

Обичайно дружеството договаря с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби от 60 до 180 дни.

Дружеството е определило обичаен кредитен период от 180 дни, за който не начислява лихви на клиентите. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява събираемостта като анализира експозицията на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка.

Възрастовата структура на непаяемите (редовни) търговски вземания е както следва:

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
от 1 до 30 дни	338	245
от 31 до 90 дни	142	197
от 91 до 180 дни	11	31
от 181 до 360 дни	<u>9</u>	<u>30</u>
Общо	<u>500</u>	<u>503</u>

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2008 г.

Възрастовата структура на просрочените необезценени търговски вземания е както следва:

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
над 360	44	-
Общо	44	-

Възрастовата структура на просрочените обезценени търговски вземания е както следва:

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Над 360	10	9
Обезценка	(10)	(9)
	-	-

Движение на коректива за обезценка

	2008	2007
	BGN '000	BGN '000
Салдо в началото на годината	9	46
Отчетени обезценки	1	3
Възстановена обезценка	-	(40)
Салдо в края на годината	10	9

Предоставените към 31 декември 2008 г. *аванси* са за покупка на материали.
 Те са текущи и в лева.

19. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Данъци за възстановяване	9	11
Съдебни и присъдени вземания	168	163
Обезценка на съдебни вземания	<u>(168)</u>	<u>(163)</u>
	<u>-</u>	<u>-</u>
Предплатени разходи	28	7
Други	<u>1</u>	<u>8</u>
Общо	<u>38</u>	<u>26</u>

Данъците за възстановяване включват:

	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
ДДС	9	-
Данъци от печалбата	<u>-</u>	<u>11</u>
Общо	<u>9</u>	<u>11</u>

Предплатените разходи включват:

	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Пресертификация по ISO	17	-
Застраховки	6	5
Абонаменти	3	2
Други	<u>2</u>	<u>-</u>
Общо	<u>28</u>	<u>7</u>

20. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	<i>31.12.2008</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Парични средства в разплащателни сметки	2	10
Парични средства в каса	<u>1</u>	<u>5</u>
	<u>3</u>	<u>15</u>

21. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2008 г. регистрираният акционерен капитал на Момина крепост АД възлиза на 1,691 х.лв. (31.12.2007 г.: 282 х.лв.), разпределени в 1,691,184 броя акции (31.12.2007 г.: 281,864 бр.) с номинална стойност един лев за акция.

Премийният резерв в размер на 10 х.лв. (31.12.2007 г.: 10 х.лв.) представлява разликата между номиналната и емисионната цена на акция при увеличението на акционерния капитал на дружеството през 1998 г.

Законовите резерви в размер на 188 х.лв. (31.12.2007 г.: 128 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбата и включват изцяло сумите за фонд "Резервен".

Преоценъчният резерв - за имоти, машини и оборудване в размер на 1.738х.лв. е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините, оборудването и техните справедливи стойности към датата на преоценката 1.01.2008 г. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно в този резерв.

Допълнителните резерви в размер на 174 х.лв. (31.12.2007 г.: 1,463 х.лв.) са формирани от разпределение на печалби от предходни периоди и нормативно определена преоценка на ДА във връзка с инфлацията.

Основен доход на акция

	<i>2008</i>	<i>2007</i>
Средно претеглен брой акции	1,691,184	1,691,184
Нетна печалба за годината (BGN'000)	<u>94</u>	<u>243</u>
Основен доход на акция (BGN)	<u>0.06</u>	<u>0.14</u>

Броят на обикновените акции за 2007 г. е коригиран от 281,864 бр. на 1,691,184 бр., за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение в резултат на увеличението на основния капитал през 2008 г. за сметка на резервите и съответно е преизчислен дохода на акция.

22. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

	<i>временна разлика</i>	<i>данък</i>	<i>временна разлика</i>	<i>Данък</i>
	<i>31/12/2008</i>	<i>31/12/2008</i>	<i>31.12.2007</i>	<i>31.12.2007</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	4,167	(418)	2,270	(227)
<i>в т.ч. Преоценъчен резерв</i>	<i>1,913</i>	<i>(191)</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Общо пасиви по отсрочени данъци	4,167	(418)	2,270	(227)
Начисления за персонал	235	23	190	20
Обезценка на вземания	156	16	156	16
Обезценка на материални запаси	4	1	-	-
Загуба за пренасяне	89	9	263	26
Общо активи по отсрочени данъци	485	49	609	62
Нетно салдо на отсрочени данъци върху печалбата (пасиви)	4,669	(369)	2,689	(165)

При признаването на отсрочените данъчни активи са взети предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на дружеството да генерира достатъчна данъчна печалба.

23. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗЕМИ

Дружеството ползва дългосрочен банков заем при следните условия:

Договорен размер:	394 х. евро
Дата на отпускане:	25.01.2007 г.
Лихвен процент:	годишен Euribor + 2.8%
Падеж:	25.12.2010 г.
Обезпечение:	залог на дълготрайни материални активи
Цел на кредита:	инвестиция

Салдо към 31.12.2008 г : 386 х.лв. (31.12.2007 г.: 580 х.лв.)

в т.ч.

дългосрочна част 193 х.лв. (31.12.2007 г.: 386 х.лв.)

краткосрочна част 193 х.лв. (31.12.2007 г.: 194 х.лв.)

В полза на банката е учреден залог върху цялото предприятие Момина крепост АД.

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на наетия персонал към датата на баланса при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на 6 брутни заплати към момента на пенсиониране.

За определяне на тези задължения дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2008 г.

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
<i>Настояща стойност на задължението към 1 януари</i>	133	103
<i>Непризната актюерска печалба към 1 януари</i>	<u>(13)</u>	<u>-</u>
Задължение признато в баланса към 1 януари	<u>120</u>	<u>103</u>
Разходи за периода	21	19
Нетна актюерска загуба, призната през периода	19	-
Извършени плащания през периода	<u>(8)</u>	<u>(2)</u>
<i>Настояща стойност на задължението към 31 декември</i>	169	133
<i>Непризната актюерска загуба към 31 декември</i>	<u>(17)</u>	<u>(13)</u>
Задължение признато в баланса към 31 декември	<u>152</u>	<u>120</u>

Изменението на сегашната стойност на задълженията за дългосрочни доходи на персонала е както следва:

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	<u>133</u>	<u>103</u>
Разход за лихви за периода	8	6
Разход за текущ стаж	13	12
Плащания през периода	(8)	(2)
Актюерска загуба за периода	<u>23</u>	<u>14</u>
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	<u>169</u>	<u>133</u>

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2008 г. са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 6.2% аправеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК (с 10 годишен матуритет) (2007 г.: 5.7 %);
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на дружеството и е в размер на 4% годишен ръст спрямо предходния отчетен период (2007 г.: 5).
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 1998 г. - 2001 г.;
- темп на текучество – между 0 и 20 % в зависимост от пет обособени възрастови групи (2007 г.: – между 0 и 20 %)

25. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.12.2008 BGN '000	31.12.2007 BGN '000
Задължения към доставчици	531	564
Получени аванси	2	36
	<u>533</u>	<u>600</u>

	31.12.2008 BGN '000	31.12.2007 BGN '000
Задължения към доставчици от чужбина	234	328
Задължения към доставчици от страната	299	272
	<u>533</u>	<u>600</u>

Задълженията към доставчици са текущи, безлихвени и са за получени материали и услуги. Валутните задължения са в размер на 234 х.лв (2007 г: 328 х.лв.) и са основно в щатски долари и евро.

Обичайният среден кредитен период, за който не се начислява лихва по търговски задължения е 180 дни. Дружеството няма просрочени търговски задължения.

26. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

Дружеството ползва краткосрочен банков заем при следните условия:

Договорен размер:	500 х. лв.
Дата на отпускане:	02.09.2008 г.
Лихвен процент:	ОЛП + 2.25%, но не по-нисък от 7.75%
Падеж:	25.12.2009 г.
Обезпечение:	залог на дълготрайни материални активи
Цел на кредита:	оборотни средства

Салдо към 31.12.2008 г : 56 х.лв. (31.12.2007 г.: 193 х.лв.)

В полза на банката е учреден залог върху цялото предприятие Момина крепост АД.

27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Задължения към персонала, в т.ч.:	134	121
текущи задължения	69	65
начисления за непозвани компенсируеми отпуски	65	56
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	43	43
текущи задължения	31	33
начисления за непозвани компенсируеми отпуски	12	10
	<u>177</u>	<u>164</u>

28. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.12.2008	31.12.2007
	BGN '000	BGN '000
Удръжки от работните заплати	10	7
Задължения за ДДС	-	28
Други	10	10
	<u>20</u>	<u>45</u>

До датата на издаване на настоящия отчет в дружеството са извършени ревизии и проверки, както следва:

- по ДДС – до 31.10.2006 г.
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2005 г.
- Национален осигурителен институт –30.06.2007 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

29. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството. Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружеството и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска се осъществява текущо от управлението на дружеството съгласно политиката определена от Съвета на директорите. Последният е приел основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти.

Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти. Поради това то е изложено на валутен риск, основно спрямо щатския долар. Значителен обем от приходите на дружеството се формират от износ на продукция, договорена за плащане в щатски долари. Същевременно, дружеството доставя част от основните си суровини и материали също в щатски долари. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на щатския долар спрямо българския лев при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви, и относно нетните инвестиции в чуждестранни дружества .

Останалата част от операциите на дружеството обичайно са деноминирани в български лева и/или в евро.

МОМИНА КРЕПОСТ АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2008 г.**

Активите и пасивите, деноминирани в български левове и чуждестранна валута са представени, както следва:

<i>31 декември 2008 г</i>	в USD	в EUR	в BGN	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	-	-	15	15
Заеми и вземания	26	250	283	559
Парични средства и парични еквиваленти	-	1	2	3
Общо финансови активи	26	251	300	577
Банкови заеми	-	386	56	442
Търговски и други задължения	234	-	317	551
Общо финансови пасиви	234	386	373	993
<i>31 декември 2007 г</i>	в USD	в EUR	в BGN	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	-	-	15	15
Заеми и вземания	66	178	372	616
Парични средства и парични еквиваленти	7	1	7	15
Общо финансови активи	73	179	394	646
Банкови заеми	-	580	193	773
Търговски и други задължения	288	40	253	581
Общо финансови пасиви	288	620	446	1,354

Анализ на валутната чувствителност

Дружеството е основно с експозиция към щатския долар. Ефектът от валутната чувствителност при 10% увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар и спрямо другите валутни експозиции на база структурата на валутните активи и пасиви към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

	USD	
	2008	2007
	BGN '000	BGN '000
Финансов резултат +	19	20
Натрупани печалби +	19	20
Финансов резултат -	(19)	(20)
Натрупани печалби -	(19)	(20)

При увеличение с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) за 2008 г. би бил намаление с 19 х.лв. (20 %), а за 2007 г. – 20 х.лв. (8 %). Същият стойностен ефект би имало и върху собствения капитал – компонент „неразпределени печалби”. Най-голямо влияние върху това намаление оказват търговските задължения.

При намаление с 10% на курса на щатския долар спрямо българският лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по – горе резултат при увеличението.

Влиянието на останалите валути (извън щ.долар) при 10% увеличение на курсовете им спрямо българския лев е незначително върху печалбата на дружеството (след облагане).

Ръководството е на мнение, че посочения по-горе анализ на валутната чувствителност на база балансова структура на валутните активи и пасиви отразява и валутната чувствителност на дружеството през годината.

Ценови риск

Дружеството е изложено на ценови риск от евентуално нарастване на доставните цени на суровините и материалите.

За минимизиране на това влияние дружеството прилага фирмена стратегия, целяща оптимизиране на производствените разходи, валидиране на алтернативни доставчици предлагащи изгодни търговски условия, разширяване на номенклатурата чрез разработване на нови за пазара генерични продукти и не на последно място гъвкава маркетингова и ценова политика.

Кредитен риск

Кредитен е рискът, при който клиентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания. Последните са представени в баланса в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по съмнителни и трудносъбираеми вземания. Таква обезценка са направени където и когато са били налице събития, идентифициращи загуби от несъбираемост съгласно предишен опит.

Отсрочени плащания (продажби на кредит) се предлагат само на клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените кредитни условия.

Събираемостта на вземанията се контролира директно от изпълнителния директор и главния счетоводител. Отговорността им е оперативно да контролират и регулират вземанията съобразно обективните дадености на пазара и потребностите на дружеството.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Външни източници на финансиране са банките и други постоянни партньори. Съществено влияние върху ликвидността на дружеството може да окаже изменението на курса на долара във връзка с доларовите позиции на руския пазар и динамиката на пазара, ако се отклони от прогнозните очаквания. С цел изолиране евентуалния ликвиден риск, дружеството работи със система от алтернативни механизми за действие и прогнози, крайният ефект от което е поддържането на добра ликвидност, респективно способност за финансиране на стопанската си дейност. Това се допълва от текущо наблюдение на падежите на активите и пасивите и контрол върху изходящите парични потоци.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни активи и пасиви на дружеството, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на баланса. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането и респ. задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2008 г.

<i>31 декември 2008 г.</i>	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	-	-	-	-	-	15	15
Вземания	304	143	59	9	44	-	559
Парични средства и парични еквиваленти	3	-	-	-	-	-	3
Общо активи	307	143	59	9	44	15	577
Банкови заеми	18	76	38	128	201	-	461
Търговски и други задължения	251	32	235	8	17	8	551
Общо пасиви	269	108	273	136	218	8	1,012
<i>31 декември 2007 г.</i>	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	-	-	-	-	-	15	15
Вземания	220	317	49	30	-	-	616
Парични средства и парични еквиваленти	15	-	-	-	-	-	15
Общо активи	235	317	49	30	-	15	646
Банкови заеми	22	189	65	113	418	-	806
Търговски и други задължения	133	389	44	9	-	6	581
Общо пасиви	155	578	109	122	418	6	1,387

Риск на лихвоносни парични потоци

В структурата на активите на дружеството лихвоносните активи са представени от паричните средства, които са с фиксиран лихвен процент. От друга страна, привлечените средства на дружеството под формата на дългосрочни и краткосрочни заеми са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на дружеството в зависимост от лихвен риск.

Ръководството на дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища. Измерва се ефектът върху финансовия резултат и собствения

МОМИНА КРЕПОСТ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2008 г.

капитал при промяна с определени пунктове или проценти. Изчисленията се правят за значителните лихвоносни позиции.

<i>31 декември 2008 г</i>	безлихвени	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	15	-	-	15
Вземания	559			559
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	3	3
Общо финансови активи	574	-	3	577
Банкови заеми	-	442	-	442
Търговски и други задължения	535	16	-	551
Общо финансови пасиви	535	458	-	993
<i>31 декември 2007 г</i>	безлихвени	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	15	-	-	15
Вземания	616	-	-	616
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	15	15
Общо финансови активи	631	-	15	646
Банкови заеми	-	773	-	773
Търговски и други задължения	563	18	-	581
Общо финансови пасиви	563	791	-	1,354

Таблицата по-долу показва чувствителността на дружеството при възможни промени с 50 пункта в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

2008 година

	<i>Увеличение/ намаление на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)</i>	<i>Ефект върху собствения капитал увеличение/(намаление)</i>
EUR	увеличение	1	1
EUR	намаление	(1)	(1)

2007 година

	<i>Увеличение/ намаление на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)</i>	<i>Ефект върху Собствения Капитал увеличение/(намаление)</i>
EUR	увеличение	2	2
EUR	намаление	(2)	(2)

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създаде и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвращаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост.

През 2008 г. стратегията на ръководството на дружеството е да се поддържа съотношение в рамките на 0.30 – 0.33.

В таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структура на капитала към 31 декември:

	<i>2008</i> <i>BGN '000</i>	<i>2007</i> <i>BGN '000</i>
Общо дългов капитал, в т.ч:	1,693	1,867
<i>заеми от банки</i>	442	773
Намален с: паричните средства и паричните еквиваленти	3	15
Нетен дългов капитал	<u>1,690</u>	<u>1,852</u>
Общо собствен капитал	<u>5,355</u>	<u>3,526</u>
Общо капитал	<u>7,048</u>	<u>5,393</u>
Съотношение на задлъжнялост	0.32	0.53

Справедливи стойности

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти. Политиката на дружеството е да оповестява във финансовите си отчети справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, най-вече за тези, за които съществуват котировки на пазарни цени.

Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не се търгуват на активни пазари се определя чрез оценъчни методи, които се базират на различни оценъчни техники и предположения на ръководството, направени на база пазарните условия към датата на баланса.

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са или краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност.

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар, със стабилност и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в баланса оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

30. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Период на свързаност</i>
Софарма АД	Дружество акционер с контролно влияние	От 01.08.2007 г.
Софарма Трейдинг АД	Дружество под общ контрол	От 01.08.2007 г.
ОЗОФ Доверие	Дружество под общ контрол	До 01.08.2007 г.
Медика АД	Дружество под общ контрол	До 01.08.2007 г.
МЦ Доверие	Дружество под общ контрол	До 01.08.2007 г.
Българско вино ООД	Дружество под общ контрол	До 01.08.2007 г.
Медика здраве ЕООД	Дружество под общ контрол	До 01.08.2007 г.
Индустриален холдинг Доверие АД	Дружество под общ контрол	До 01.08.2007 г.
Вит АД	Дружество под общ контрол	До 01.08.2007 г.
Доверие Обединен Холдинг АД	Дружество-акционер със значително влияние	До 01.08.2007 г.
Хидроизомат АД	Дружество под общ контрол	До 01.08.2007 г.

Доставки от свързани лица:

	<i>2008</i>	<i>2007</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>

Доставки на материални запаси от:

Софарма АД	3	-
	3	-

Доставки на услуги от:

Доверие Обединен Холдинг АД	-	120
ОЗОФ Доверие	-	23
МЦ Доверие	-	7
	-	150

Общо

	3	150
--	----------	------------

Продажби на свързани лица

	<i>2008</i>	<i>2007</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>

Продажби на готова продукция за:

Софарма Трейдинг АД	312	160
Медика Здраве ЕООД	17	160
Медика АД	-	7
	329	327

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните за подобен вид сделки. Разчетите със свързани предприятия са оповестени в Приложения № 17.

Съставът на ключовия персонал е оповестен в Приложение 1. Възнаграждения и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал са в размер на 50 х.лв. (2007 г.:70 х.лв.).